

Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

1 JANUARI 2024 - 31 DECEMBER 2024

Inhoudsopgave

1	Verantwoording	3
2	Verslag van werkzaamheden	4
2.1	Beleid en beheer	4
2.1.1	Algemeen	4
2.1.2	Stakeholdermanagement	4
2.1.3	Bedrijfsvoering	5
2.1.4	Samenstelling commissie en bureau	6
2.1.5	Financieel beheer	7
2.2	Vaststellen van de eindtermen	7
2.2.1	Inleiding	7
2.2.2	Project Herziening Eindtermen	7
2.2.3	EU-duurzaamheidsrichtlijn	8
2.2.4	Aanpassing eindtermen op advies van de redactieraad	8
2.2.5	Innovaties en experimenten	8
2.3	Aanwijzen theoretische opleidingen en toezicht op de eindtermen	9
2.3.1	Toezichtstrategie	9
2.3.2	Aanwijzen en toezicht eindtermen AA-opleidingen	10
2.3.3	Aanwijzen en toezicht eindtermen RA-opleidingen	10
2.4	Toetsen van de eindtermen van de praktijkopleidingen	11
2.4.1	Inleiding	11
2.4.2	Toezicht eindtermen 2023	11
2.4.3	Toezicht 2024: doorontwikkelen van RPO's kwaliteitssysteem en de praktijkopleidingen	11
2.5	Toezicht afgeven verklaringen van vakbekwaamheid	12
	Vooruitblik en begroting 2025	14
	Jaarrekening 2024	17
	Bijlage 1 Overzicht (neven)functies CEA	31
	Bijlage 2 Samenstelling subcommissies	32

1 Verantwoording

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (hierna CEA) is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan (zbo) zonder rechtspersoonlijkheid, gevestigd te Hoofddorp en brengt jaarlijks, in overeenstemming met artikel 18 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, voor 15 maart verslag uit aan de minister van Financiën en aan de beide kamers van de Staten-Generaal. Dit jaarverslag bevat de verantwoording van de taken en werkzaamheden van CEA en voorziet ook in de financiële verantwoording over het boekjaar. Het jaarverslag is door de commissie vastgesteld op 26 februari 2025. De jaarrekening 2024 is voorzien van een controleverklaring door Share Impact Audit & Assurance B.V.

Een exemplaar van dit verslag wordt ook gezonden aan de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Het jaarverslag wordt ook gepubliceerd op de website van CEA.

2 Verslag van werkzaamheden

2.1 Beleid en beheer

2.1.1 Algemeen

De commissie heeft in 2024 in totaal acht keer vergaderd. Tijdens de reguliere vergaderingen heeft de commissie gesproken over de aanpassing van de eindtermen, de aanpak en de uitvoering van het toezicht op de eindtermen van de aangewezen theoretische opleidingen en de praktijkopleidingen en de bevindingen daarvan en de bevindingen van het toezicht op het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid door de NBA. In 2024 is een kerngroep herziening eindtermen gestart met het project om te komen tot herziene eindtermen. De kerngroep heeft tweemaal in gezamenlijkheid met de commissie vergaderd. Op basis van haar onderzoek heeft de kerngroep CEA geadviseerd het raamwerk op een aantal punten te herzien. De commissie heeft op basis van het advies eind 2024 een consultatiedocument opgesteld waarin de uitgangspunten voor het raamwerk worden beschreven. Deze uitgangspunten worden begin 2025 openbaar geconsulteerd zodat alle stakeholders hun visie op de uitgangspunten kunnen geven.

Tijdens de gesprekken met alle stakeholders is de herziening van de eindtermen overigens een terugkerend agendapunt geweest. Ook is aandacht besteed aan (het stimuleren van) de inbreng van experimenten door de opleidingen. Daarnaast kwam het onderwerp implementatie wetgeving duurzaamheid steeds aan de orde.

Zoals gebruikelijk heeft de commissie haar meerjarentoezichtplan (2025-2027) geactualiseerd op basis van een herijking van de risicoanalyse die daaraan ten grondslag ligt. Inhoudelijke thema's, zoals fraude, IT, continuïteit en duurzaamheid blijven vanzelfsprekend van groot belang voor de accountantsopleidingen en dus voor het toezicht van CEA. Verder volgt CEA de ontwikkelingen in het hoger onderwijs nauwgezet.

In 2024 heeft CEA regulier toezicht gehouden op de praktijkopleiding. Tijdens diverse overleggen met de Raad voor de Praktijkopleiding (RPO) is gesproken over het nieuwe kwaliteitsbeleid van RPO. Hierin zijn ook aanbevelingen meegegeven over onder meer toetsbaarheid. De gewijzigde aanpak gaat van primair gegevensgericht naar meer systeemgericht. Dit heeft ook gevolgen voor onze toezichtsstrategie die hiertoe is herzien.

In 2024 heeft de commissie een WOO verzoek ontvangen. Daarnaast liep een beroep ten aanzien van een besluit op bezwaar aangaande de Wob-verzoeken uit 2022. Eind 2024 is dit beroep afgewezen, ten gunste van CEA. Voorts is in 2024 is een klacht ontvangen bij CEA. Op basis daarvan heeft CEA eind 2024 een gesprek gevoerd en is de afhandeling eind 2024 onderhanden.

2.1.2 Stakeholdermanagement

De commissie spreekt periodiek op bestuurlijk niveau met vertegenwoordigende organen van de onder toezicht gestelde opleidingen, het beroepenveld en andere stakeholders.

Met zowel het AC-Scholenoverleg (ACS) als de Vereniging van Aangewezen Accountancyopleidingen (VAAC) heeft de commissie dit jaar op bestuurlijk niveau overleg gevoerd. Belangrijke onderwerpen die aan bod zijn geweest betroffen de uitkomsten en aanbevelingen van het rapport van de kwartiermakers, inclusief het rapport van de door hen aangestelde expertgroep educatie. De mogelijkheden om experimenten aan te dragen die bijdragen aan een beter studeerbare opleiding (gericht op een bredere instroom en de bevordering van integratie van theorie en praktijk in de opleiding) zijn

eveneens besproken, net als ontwikkelingen in het curriculum en de ontwikkelingen in de Vereniging hogescholen. De gevolgen van de nieuwe EU-duurzaamheidsrichtlijn zijn ook aan bod geweest. Tenslotte is ook gesproken over de in- en uitstroom in de opleiding evenals de rendementcijfers. CEA heeft tijdens de AC-Scholen-tweedaagse een presentatie gehouden over de onderhanden zijnde herziening van de eindtermen. Vanaf 2025 zullen, op hun verzoek de overleggen met ACS en VAAC gezamenlijk plaats gaan vinden.

Met de Permanente Werkgroep Accountancy (PWA), waarin alle universitaire RA-opleidingen zijn vertegenwoordigd, is eveneens overleg gevoerd. Ook hier is aandacht geweest voor de rapporten van de kwartiermakers en de expertgroep educatie. Daarnaast is aandacht geschonken aan de experimenten die de opleidingen bij CEA aan kunnen vragen. Op verzoek van PWA heeft CEA een presentatie gehouden over het project herziening eindtermen.

Met SRA is eveneens gesproken over de herziening van de eindtermen naast de inbedding van CSRD-wetgeving en de betekenis ervan op met name het MKB.

Met de Young Profs van de NBA heeft CEA gesproken over hun ervaringen in de (praktijk)opleiding en de aanbevelingen die zij ten aanzien van de herziening van de eindtermen hebben, naast de informatie die CEA heeft verstrekt over de herziening.

Met een afvaardiging van bestuur en directie van de NBA heeft CEA in 2024 tweemaal overleg gevoerd. Daarin is voornamelijk gesproken over de follow up van de aanbevelingen van de kwartiermakers en de herziening van de eindtermen en de beroepsprofielen. Ook is de actuele bedrijfsvoering en de begroting voor 2025 en 2026 besproken.

Zoals gebruikelijk is met het ministerie van Financiën afgelopen jaar driemaal op bestuurlijk niveau overleg gevoerd. Belangrijke onderwerpen waren de reguliere activiteiten van CEA en verantwoording daarover. Ook zijn de begroting 2025 en de financiële verantwoording, de stand van zaken rondom de Wob-verzoeken en de ontvangen klacht besproken. Daarnaast is de voortgang van de herziening eindtermen ieder overleg aan bod geweest.

2.1.3 Bedrijfsvoering

De bureaumedewerkers van de commissie zijn in dienst van de NBA en gedetacheerd bij CEA en staan onder het gezag van de commissie. De NBA faciliteert de commissie en haar bureaumedewerkers wat betreft de huisvesting, ICT- en overige faciliteiten en de personeelszorg. Voor de facilitering van de commissie en het bureau is tussen de Staat der Nederlanden en de NBA een dienstverleningsovereenkomst gesloten. Voor het verwerken van persoonsgegevens door de NBA namens CEA is tussen de Staat, CEA en de NBA een verwerkersovereenkomst gesloten. CEA heeft een functionaris voor de gegevensbescherming aangesteld en uit het toezicht zijn in 2024 geen bevindingen gekomen met betrekking tot de naleving van de wettelijke vereisten en interne procedures door CEA.

Het Rijksprogramma 'Open op Orde' heeft als doel de informatiehuishouding/-voorziening van alle departementen te verbeteren. CEA maakt, als zbo zonder rechtspersoonlijkheid, verplicht onderdeel uit van dit programma. In 2024 is, met de komst van een governance Officer bij CEA per maart 2024 een start gemaakt met het inpassen van alle aspecten van het programma.

Het kantoorpand dat medio 2023 in gebruik is genomen door NBA en waarin CEA ook kantoor houdt voldoet uitstekend. CEA heeft de beschikking over een tweetal eigen kantoorruimtes. Indien deze ruimtes niet door ons gebruikt worden kan NBA van deze faciliteiten gebruik maken: hierdoor worden ruimtes efficiënt benut. Ook is het pand duurzamer in het gebruik op het gebied van inrichting en energieverbruik. Voor vergaderingen en overige activiteiten kan CEA gebruik blijven maken van de overige voorzieningen, waaronder ook het gemeenschappelijke bedrijfsrestaurant van het pand en de vergaderfaciliteiten. Het kantoorpand voldoet daarmee uitstekend aan de verachtingen.

2.1.4 Samenstelling commissie en bureau

De commissie bestaat regulier uit zeven leden, die op persoonlijke titel zijn benoemd door de minister van Financiën. De commissie wordt ondersteund door een bureau. De medewerkers van het bureau hebben een belangrijk aandeel in de voorbereiding en de uitvoering van het beleid en de taken van de commissie, alsmede in de verantwoording daarover. Zowel in de commissie als op het bureau hebben in 2024 wijzigingen plaatsgevonden. De benoemingstermijn van mw. van Caspel loopt tot en met 31 december 2024. Teneinde de overgang te versoepelen en de herziening van de eindtermen adequaat te kunnen volgen en ondersteunen is door de minister van Financiën per 1 september 2024 mw. de Groot benoemd als nieuw commissielid waardoor het aantal commissieleden van september tot en met december uit 8 leden heeft bestaan. Mw. de Groot heeft daardoor een adequate inwerkperiode gehad en bij kunnen dragen aan het project herziening eindtermen. 1 september 2024 verliep de eerste benoemingstermijn van mevr. Van der Velden. Na de wederzijds positief verlopen eerste benoemingstermijn is zij door de minister benoemd voor een tweede termijn. Wij willen Mw. Van Caspel danken voor de samenwerking en de bijdragen die zij geleverd heeft aan CEA en daarmee het accountantsonderwijs en -beroep.

De samenstelling van de commissie gedurende het verslagjaar was als volgt:

<u>Naam</u>	<u>Functie</u>	<u>Benoeming van</u>	<u>Tot</u>
mw. mr. H.G.M. van Oldeniel	Voorzitter	1-01-2023	1-01-2028
dhr. prof. dr. O.P.G. Bik RA	Lid	1-04-2022	1-04-2027
dhr. prof. dr. A.J. Brouwer RA	Lid	1-10-2021	1-10-2026
mw. drs. E. van Caspel RA	Lid/vicevoorzitter	1-01-2015	1-01-2025
dhr. M. van Giessen AA	Lid	1-10-2017	1-10-2027
mw. J. de Groot MSc RA	Lid	1-09-2024	1-09-2029
dhr. H.D. Rijkse AA	Lid	1-10-2016	1-10-2026
mw. E.M. van der Velden AA	Lid	1-09-2019	1-09-2029

De commissie bespreekt tweemaal per jaar in hoeverre nevenfuncties van commissieleden de onafhankelijkheid van haar functioneren zouden kunnen beïnvloeden. Nieuwe nevenfuncties worden vooraf getoetst op verenigbaarheid met de wettelijke taken van CEA. Bijlage 1 geeft de (neven)functies van de commissieleden per 31 december 2024 weer.

De samenstelling en formatie van het bureau gedurende het verslagjaar was als volgt:

<u>Naam</u>	<u>Functie</u>
dhr. C.P.J.M. Bongers MSc	Secretaris
mw. Drs. K. van Gimst	Beleidsadviseur
mw. Dr. T.J. de Groot RA	Senior Beleidsadviseur
Mw. E. Neeft	Stafmedewerker (tot 1-12-2024)

<u>Naam</u>	<u>Functie</u>
mw J. Wagemans -van den Bergh MSc	Kwaliteitsadviseur onderwijs (vanaf 1-5 2024)
mw. Mr. Z Rahman-van der Terp	Governance officer (vanaf 1-3-2024)

Per 1 Maart 2024 is de vacature voor governance officer ingevuld. Per 1 mei 2024 is de openstaande vacature voor de functie kwaliteitsadviseur onderwijs ingevuld. Hiermee was de bezetting van het bureau medio 2024 op volledige sterkte. Per 1 december is afscheid genomen van de stafmedewerker. Vanaf die datum is de functie vacant. De werving vindt plaats in een gespannen arbeidsmarkt maar zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2025 afgerond kunnen worden. De commissie spreekt haar dank uit aan de bureaumedewerkers voor hun inzet en de bereikte resultaten.

2.1.5 Financieel beheer

Over 2024 is het kostenniveau gestegen tot 991k, 102% van de goedgekeurde begroting 2024. Ten opzichte van vorig jaar is dit een stijging van 193k. Deze stijging is vooral het gevolg van de toegenomen bureaunkosten personeel (80k) door de invulling van de in 2023 nog openstaande vacatures en een salarisstijging. De commissiekosten zijn 21k hoger door de eerdere benoeming van het nieuwe commissielid, een tweetal extra bijeenkomsten inzake de herziening van de eindtermen, een scholingsmiddag en de indexering van de vacatiegelden. Ook zijn de kosten van uitbesteding 56k hoger door het project herziening eindtermen en de wervingskosten voor nieuwe bureaumedewerkers. De advieskosten kennen een stijging van 20k door de juridische kosten gemaakt ten aanzien van de beroepsprocedure.

2.2 Vaststellen van de eindtermen

2.2.1 Inleiding

CEA stelt de eindtermen vast voor de accountantsopleidingen, zowel voor het theoretische deel als voor het praktijkdeel van de opleiding. Zij neemt daarbij de beroepsprofielen (voor AA en RA) in acht, zoals vastgesteld door de NBA. Daarnaast stelt CEA op grond van het Besluit accountantsopleiding 2013 ook eindtermen vast die betrekking hebben op het examen Nederlands recht voor deskundigen met een buitenlandse accountantskwalificatie. CEA herzielt periodiek de eindtermen, zodat de vakbekwaamheidseisen van accountants blijven aansluiten op de (ontwikkelingen in de) beroepspraktijk, de verwachtingen van gebruikers van diensten van accountants en op de ontwikkelingen in het onderwijs.

2.2.2 Project Herziening Eindtermen

In 2024 is gestart met de herziening van de eindtermen. De herziening van de eindtermen, komt mede voort uit de rapportages van de kwartiermakers, de door hen ingestelde werkgroep educatie en het eerder door CEA en de Raad voor de Praktijkopleiding uitgebrachte rapport Stip aan de Horizon. Het project is opgeknipt in een tweetal fases: allereerst zal in fase 1 een brede verkenning worden uitgevoerd om te komen tot een raamwerk waarbinnen de eindtermen vormgegeven kunnen worden. Aan de hand van de aanbevelingen uit de rapportages, een verkenning in aanpalende beroepsgroepen, de huidige organisatie van opleidingen en de praktijkopleiding van accountantsorganisaties maar ook een internationale verkenning zijn uitgangspunten verkend die aansluitend in een consultatiedocument zijn opgesteld. Dit consultatiedocument is eind 2024 gepresenteerd en is uitgezet aan de hand van een openbare consultatie teneinde alle betrokken stakeholders de gelegenheid te geven te reageren. In 2025 zal dit leiden tot een definitief raamwerk waarna in een brede groep

van betrokkenen de eindtermen zullen worden uitgewerkt. Bij het opstellen van de eindtermen neemt CEA de verordening op de beroepsprofielen in acht. Deze verordening zal naar verwachting medio 2025 worden vastgesteld in de ledenvergadering van de NBA, waarna CEA de eindtermen gaat uitwerken.

Voor de eerste fase is een kerngroep herziening eindtermen geformeerd gevormd door een brede vertegenwoordiging van het beroep en werkveld: zowel RA's, AA's hebben daarin zitting genomen, variërend in werkervaring en werkveld: zowel grote als kleinere accountantsorganisaties; kantoren gericht op de MKB-praktijk en kantoren gericht op de Assurancepraktijk. Ook universiteiten en Hbo-opleidingen waren in de kerngroep vertegenwoordigd. Onder leiding van de voorzitter, Dhr. J. Waals MSc RA is in 2024 de brede verkenning uitgevoerd op het beroep en de opleiding. Dit heeft geleid tot een aantal uitgangspunten die CEA in december ter consultatie heeft gepubliceerd.

In aanloop naar de gewijzigde eindtermen zitten opleidingen, accountantsorganisaties en CEA niet stil: momenteel lopen een aantal experimenten die reeds nu leiden tot veranderingen in het opleidingstraject tot accountant. Zie hiertoe paragraaf 2.2.5.

2.2.3 EU-duurzaamheidsrichtlijn

De eind 2022 uitgebrachte nieuwe EU-duurzaamheidsrichtlijn (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) is in 2024 nog niet geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. In 2022 en 2024 heeft CEA de impact van de geconsulteerde wetgeving al wel verwerkt in de eindtermen. Deze eindtermen worden gepubliceerd zodra de implementatiewetgeving definitief is. CEA heeft deze geactualiseerde conceptversie van de eindtermen al wel gedeeld met de opleidingen, zodat zij zich hierop kunnen voorbereiden. In haar toezichtsactiviteiten is dit nadrukkelijk aan bod geweest en is geconstateerd dat de theorieopleidingen de implementatie voortvarend hebben opgepakt. Daarnaast heeft de Raad voor de Praktijkopleidingen (RPO) de urennorm voor duurzaamheidsassurance binnen het praktijkdeel van de opleiding verder kwalitatief uitgewerkt. Deze uitwerking is door CEA beoordeeld en aansluitend in overleg door de RPO aangepast.

Eind 2024 zijn de eerste twee accountants afgestudeerd inclusief duurzaamheid. Inmiddels is duidelijk dat de implementatie van de EU-duurzaamheidsrichtlijn in de Nederlandse wetgeving naar verwachting medio 2025 zal worden behandeld in de Eerste- en Tweede kamer. De publicatie van de eindtermen zal aansluitend plaatsvinden. Tot slot heeft CEA de gevolgen van de richtlijn voor de accountantsopleiding verduidelijkt aan studenten via een overzicht van veel gestelde vragen op haar website.

Bij het herzien van de eindtermen zal overigens rekening worden gehouden met de impact van de implementatie van de CSRD.

2.2.4 Aanpassing eindtermen op advies van de redactieraad

In 2024 is de redactieraad eenmaal bijeen geweest om advies uit te brengen over de implementatie van de eindtermen in de praktijkopleiding. Gezien de op handen zijnde herziening van de eindtermen heeft in 2024 geen verdere wijziging plaatsgevonden van de eindtermen en zijn door de redactieraad geen verdere adviezen uitgebracht.

2.2.5 Innovaties en experimenten

In 2024 heeft CEA twee nieuwe aanvragen voor experimenten ontvangen en toegekend, naast de al lopende experimenten uit 2023. Daarnaast zijn in het vierde kwartaal nog twee aanvragen ingediend die nog in behandeling zijn.

Van de toegekende experimenten richten zes zich op de doelstelling 'bredere instroom'. Opleidingen hebben faciliteiten ontwikkeld om zij-instromers kwalitatief goed te

begeleiden. Deze faciliteiten vervangen deels de uitgebreide lijst van deficiënties die studenten voorheen via standaardcursussen moesten inhalen. Twee andere experimenten richten zich op de integratie van theorie en praktijk en het vergroten van de aantrekkelijkheid en studeerbaarheid van de opleiding. Eén opleiding heeft een themagerichte opzet geïntroduceerd. Hierbij volgt de opleiding thema's die aansluiten op de jaarlijkse controlecyclus van een accountant. Dit helpt studenten om theorie direct toe te passen in hun praktijkwerkzaamheden, wat de studie relevanter en motiverender maakt. Een andere opleiding heeft gekozen voor een geïntegreerde aanpak van theorie en praktijk waarbij studenten hun kennis en vaardigheden maar eenmaal vast hoeven te leggen. Dit vermindert de administratieve lasten en versterkt de samenhang in het leerproces.

De eerste evaluatie van de experimenten toont positieve resultaten, hoewel het nog te vroeg is om algemene conclusies te kunnen trekken. Uit de eerste ervaringen blijkt dat de deelnemende studenten tevreden zijn. Bij de instroom-experimenten waarderen zij de maatwerkbenadering waarbij eerdere kennis en ervaring in de opleiding wordt erkend. Dit wordt versterkt door persoonlijke gesprekken die inzicht geven in de waarde van aanvullende modules die zij nog moeten volgen.

Bij de experimenten rond integratie van theorie en praktijk zijn studenten enthousiast over de thematische aanpak, die aansluit bij hun werk. Ze ervaren een betere koppeling tussen theorie en praktijk, wat hun motivatie vergroot.

Docenten die betrokken zijn bij het themagerichte onderwijs delen deze positieve ervaringen. Zij merken dat de inhoud van verschillende vakken beter op elkaar wordt afgestemd, wat dubbelingen vermindert en een meer geïntegreerd curriculum oplevert. Wel vereist deze aanpak een aanzienlijke organisatorische inspanning vanwege de traditionele vakgerichte structuur binnen opleidingen.

In het vierde kwartaal van 2024 is een nieuwe aanvraag ingediend voor een experiment. De doelstelling van dit experiment is het verhogen van de aantrekkelijkheid van de opleiding door een combinatie te bieden van een masteropleiding en de Accountancy-MKB opleiding. De beoordeling van dit experiment loopt nog.

Alle experimenten hebben een looptijd van 3 tot 5 jaar en krijgen binnen het reguliere toezicht van CEA extra aandacht. Deze experimenten spelen een cruciale rol in het verbeteren van de accountantsopleidingen. CEA spreekt haar dank uit aan de deelnemende opleidingen voor hun inzet en innovatiekracht.

2.3 Aanwijzen theoretische opleidingen en toezicht op de eindtermen

2.3.1 Toezichtstrategie

De toezichtstrategie van CEA gaat uit van gefundeerd vertrouwen, waarbij opleidingen in beginsel voor onbepaalde duur zijn aangewezen. Het toezichtregime van de commissie is risicogestuurd, waarbij de intensiteit van het toezicht verschilt al naar gelang de toezichtcategorie (normaal, actief, verscherpt) waarin een opleiding is ingedeeld. Naast doorlopend risicogestuurd toezicht op de naleving van de eindtermen door opleidingen, onderzoekt en monitort CEA ontwikkelingen die relevant zijn voor het uitoefenen van haar toezicht. Bevindingen van gepubliceerde onderzoeken worden hierin meegenomen, evenals ontwikkelingen in de beroepspraktijk.

De eindtermen die CEA vaststelt zien op het volledige theorie- en praktijkdeel van de accountantsopleiding. Dat omvat, naast de aangewezen postinitiële AA- en RA-opleidingen, ook de initiële bachelor- en masteropleidingen in het hbo en wo en eventuele deficiëntieprogramma's. De initiële accountantsopleidingen worden overeenkomstig de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek elke zes

jaar geaccrediteerd door de NVAO. In 2024 zijn de afspraken omtrent de visitatiepanels, waarbij CEA een adviserende rol heeft, opnieuw bevestigd.

CEA monitort jaarlijks de ontwikkelingen in het hoger onderwijs die relevant zijn voor de (accreditatie van de) initiële accountantsopleidingen. Hierbij hebben de invloed van AI op het onderwijs, de invoering van instellingsaccreditaties, de herordering van het economisch domein in het hbo en de introductie van leeruitkomsten in het hoger onderwijs de volle aandacht van CEA, naast de verwachte in- en uitstroom van de accountantsopleiding.

Jaarlijks vraagt CEA bij alle aangewezen opleidingen informatie op om te beoordelen of er belangrijke ontwikkelingen zijn die relevant zijn voor haar toezicht. Alle opleidingen hebben deze basisset van informatie dit jaar weer aangeleverd. Uit de opgevraagde gegevens (cijfers en kwalitatieve informatie) volgen geen specifieke risico's voor het toezicht op individuele opleidingen. Wel blijft de in- en uitstroom van accountancystudenten een aandachtspunt.

Een actueel overzicht van alle aangewezen [AA](#)- en [RA](#)-opleidingen is te vinden op [de website](#).

2.3.2 Aanwijzen en toezicht eindtermen AA-opleidingen

In totaal tien AA-opleidingen beschikken over een aanwijzing van CEA, waarvan negen voor de oriëntatie Accountancy-MKB en één voor de oriëntatie Assurance. In 2024 is een definitieve aanwijzing verstrekt aan de opleiding voor de oriëntatie Assurance. Deze opleiding stond onder 'verscherpt toezicht' vanwege haar status als nieuwe opleiding. Daarnaast is er één inhoudelijke wijziging in de aanwijzingen doorgevoerd, gebaseerd op een aanpassing in de toetsing bij een opleiding.

De meeste opleidingen zijn kleinschalig, maar door de onderlinge samenwerking (AC-scholenoverleg en VAAC) worden de krachten gebundeld in bijvoorbeeld het ontwikkelen, afnemen en beoordelen van toetsen. CEA houdt periodiek overleg met deze samenwerkingsverbanden en bespreekt dan relevante ontwikkelingen in het hoger onderwijs of accountantsberoep.

Aan het eind van 2024 zijn acht AA-opleidingen ingedeeld in de risicocategorie 'normaal toezicht', en twee in 'actief toezicht'. Deze opleidingen is gevraagd een verbeterplan op te stellen. Tijdens voortgangsgesprekken in 2025 zal de CEA monitoren dat verbetermaatregelen van de opleidingen onder actief toezicht worden geïmplementeerd. CEA heeft verder in 2024 geen meldingen van incidenten ontvangen van de aangewezen AA-opleidingen.

2.3.3 Aanwijzen en toezicht eindtermen RA-opleidingen

Acht RA-opleidingen beschikken over een aanwijzing van CEA, allemaal voor de oriëntatie Assurance. Er is één wijziging geweest in de aanwijzingen: dit betreft het stopzetten van één van de programma's van de desbetreffende opleiding. Daarnaast zijn twee opleidingen met een Engelstalig programma gestart voor het schooljaar 2024-2025.

Met alle RA-opleidingen zijn in 2024 voortgangsgesprekken gevoerd. Deze gesprekken richtten zich zowel op de relevante ontwikkelingen bij de opleidingen als op de inbedding van het onderwerp duurzaamheid in het curriculum. Bij alle opleidingen bleek dit onderwerp inmiddels adequaat ingebed te zijn in het curriculum. Ook zijn innovaties in vakken en onderwijskundige ontwikkelingen en vernieuwingen besproken.

CEA heeft in 2024 geen meldingen van incidenten ontvangen van de aangewezen RA-opleidingen.

Aan het eind van 2024 zijn alle acht RA-opleidingen ingedeeld in de risicocategorie 'normaal toezicht'.

2.4 Toetsen van de eindtermen van de praktijkopleidingen

2.4.1 Inleiding

CEA toetst jaarlijks of de praktijkopleidingen (tot AA en RA) voldoen aan de eindtermen. Hierbij baseert CEA zich in beginsel op het stelsel van kwaliteitsbeheersing dat de RPO heeft ingericht om te borgen dat alle trainees aan de eindtermen voldoen. De toezichtcyclus van CEA sluit aan op de planning- en controlcyclus (hierna P&C-cyclus) van de RPO. Door het tijdsverloop van deze cycli bevat dit jaarverslag de definitieve uitkomsten van het toezicht over 2023 en de voorlopige bevindingen over 2024.

2.4.2 Toezicht eindtermen 2023

In het jaarverslag 2023 zijn de voorlopige uitkomsten van het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen over 2023 opgenomen. In het vierde kwartaal van 2024 heeft CEA haar definitieve bevindingen met de RPO besproken en ook schriftelijk gecommuniceerd. De nieuwe gefaseerde toezichtstrategie van CEA heeft meer capaciteit gevraagd waardoor een aantal activiteiten en de rapportering in de tijd zijn opgeschoven.

In haar toezicht over kalenderjaar 2023 heeft CEA de definitieve opzet, bestaan en werking van RPO's kwaliteitssysteem voor het eerst in zijn geheel getoetst. De implementatie van het vernieuwde kwaliteitsbeleid heeft bij stagebureaus en andere betrokkenen bij de praktijkopleidingen een kwaliteitsimpuls gegeven. Wel blijft de nadere invulling hiervan een proces van continue ontwikkeling voor de RPO. CEA heeft geconstateerd dat het kwaliteitsbeleid en de rapportage daaruit nog niet volledig zijn ingebed bij de RPO. Het is voor CEA nog niet voldoende zichtbaar, reproduceerbaar en navolgbaar geweest hoe de RPO tot haar (kwaliteits)oordeel komt en deze vervolgens vertaalt naar een risicoanalyse en maatregelen.

Er zijn overigens geen aanwijzingen dat de eindtermen van de praktijkopleidingen in 2023 onvoldoende geborgd zijn. (De kwaliteit van) het geïntegreerd slotexamen mitigeert de risico's afdoende. Er bestond geen aanleiding voor het doen van een aanvullend (thema)onderzoek noch voor het uitvoeren van werkzaamheden op de naleving van de eindtermen door CEA zelf. Gedurende 2024 hebben CEA en de RPO regelmatig overlegd en de voortgang in de kwaliteitszorg besproken. Zo is CEA tussentijds geïnformeerd over de verbetermaatregelen die de RPO op dat vlak heeft gedefinieerd of doorgevoerd. CEA heeft naast haar rapportering over 2023 ook concrete aanbevelingen gedaan. Deze zien met name op de verantwoording van de RPO over de praktijkopleidingen.

2.4.3 Toezicht 2024: doorontwikkelen van RPO's kwaliteitssysteem en de praktijkopleidingen

Gedurende 2024 heeft CEA verschillende overleggen gevoerd met de RPO over de voortgang van hun planning en het doorontwikkelen en optimaliseren van RPO's kwaliteitssysteem. Een punt van aandacht hierbij is het IT systeem waarover NBA beschikt voor de praktijkopleidingen. Dit systeem kan momenteel niet voldoende aan de wensen en behoeften van de RPO en de stagebureaus voldoen, zeker niet in de opzet van het nieuwe kwaliteitssysteem. Verbeteringen hierin worden in het najaar van 2025 verwacht, maar hiervoor is RPO afhankelijk van de IT capaciteit van NBA.

Door de beperkte beleidsmatige capaciteit is de RPO in 2024 voor de kwantitatieve en kwalitatieve invulling van het kwaliteitsbeleid afhankelijk geweest van de tijdelijke inzet van externe deskundigen. Dit heeft CEA enige zorgen gegeven over de duurzame borging van een functionerend kwaliteitssysteem op de langere termijn. Medio 2024 heeft NBA haar bezetting weer op peil gebracht. In recente overleggen heeft de RPO het vertrouwen uitgesproken dat RPO haar aangepaste planning voor 2024 en verder kan realiseren.

Uit de bezoeken aan stagebureaus en aanbieders blijken geen structurele bevindingen of risico's die maatregelen van de RPO vragen. CEA heeft in 2024 van RPO geen meldingen van incidenten of signalen ontvangen die om onderzoek door CEA vragen. De ontwikkelingen op het gebied van AI hebben wel de aandacht van de RPO gevraagd. Om stagebureaus, trainees en andere betrokkenen op de risico's van AI te wijzen heeft RPO haar beleid geüpdatet en met betrokkenen gecommuniceerd.

De kwaliteitszorg van het mondeling geïntegreerd slotexamen liep in 2024 volgens planning. In de evaluaties over 2024 blijven examinatoren en trainees net als voorgaande jaren positief. Het aantal klachten of bezwaren is gering en wordt naar behoren en tevredenheid van betrokkenen behandeld.

Naast het monitoren van de uitvoering en kwaliteitsborging van de praktijkopleidingen heeft CEA ad hoc met de RPO overlegd over de implementatie van de EU-duurzaamheidsrichtlijn voor assuranceopleidingen en het bevorderen van vernieuwingen in de accountantsopleiding als geheel en in de praktijkopleiding an sich.

De RPO heeft in samenwerking met de stagebureaus en instellingen in april 2024 vernieuwingen doorgevoerd om de effectiviteit en efficiëntie van de praktijkopleidingen te verbeteren. Daarnaast heeft de RPO in 2024 samen met CEA universiteiten, hbo's en stagebureaus gestimuleerd en gefaciliteerd om innovaties en experimenten op het gebied van themagericht onderwijs en integratie van theorie en praktijk op te zetten. Eind 2024 heeft CEA met de RPO de voortgang hierin besproken en afspraken gemaakt over het monitoren en evalueren van deze initiatieven. Volgens de RPO is de integratie van theorie en praktijk uitdagend gezien het aantal stagebureaus en aantal opleidingen. Om die reden vervult de RPO proactief een coördinerende rol om dit proces te stroomlijnen.

De RPO zet de beweging naar een toekomstbestendige en studeerbare accountantsopleiding voort en heeft een werkgroep gevraagd hoe de vormgeving van het opleidings- en toetsprogramma van de praktijkopleidingen geoptimaliseerd kan worden en in kan spelen op de integratie van theorie en praktijk. Zo sorteert de RPO voor op de herijking van het beroepsprofiel en de herziening van de eindtermen.

2.5 Toezicht afgeven verklaringen van vakbekwaamheid

De NBA is sinds 2020 op basis van artikel 54 van de Wet op het accountantsberoep (Wab) verantwoordelijk voor het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid aan in het buitenland gekwalificeerde accountants. CEA toetst of bij het beoordelen van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's en bij de wettelijk verplichte examens de eindtermen adequaat in acht zijn genomen. In 2023 heeft CEA besloten de frequentie van haar toezichtactiviteiten aan te passen. Dit betekent dat in het jaarverslag over 2025 CEA de uitkomsten van haar toezicht over de kalenderjaren 2023 en 2024 deelt.

Conform beleid heeft CEA in het najaar van 2024 haar risicoanalyse geüpdatet. NBA dient ons bij ontwikkelingen of veranderingen in het regelgevend kader tijdig te informeren. Tot op heden zijn alle partijen nog in afwachting van de definitieve wetwijziging om te

bepalen hoeveel ruimte de NBA zal hebben bij de beoordeling van accountants van buiten de EU/EER. Een aantal verschillende ontwikkelingen was wel van belang voor het (toekomstige) beleid van de NBA. Het gaat dan onder andere om wederzijdse erkenningsregelingen met een aantal landen en de beoordeling van werkervaring van kandidaten. In haar risicoanalyse houdt CEA hier rekening mee.

Het aantal aanvragen in 2024 week overigens niet af van het gemiddelde en CEA heeft afgelopen jaar geen maatregelen moeten nemen naar aanleiding van eventuele incidenten of signalen uit het onderwijs- of werkveld. Wel hebben CEA en NBA overlegd in hoeverre de implementatie van de EU-duurzaamheidsrichtlijn van invloed is op het afgeven van een verklaring van vakbekwaamheid. Dit neemt CEA mee in haar toezichtactiviteiten begin 2025.

Vooruitblik en begroting 2025

Het risicogestuurd toezicht van CEA op de aangewezen accountantsopleidingen omvat de gebruikelijke toezichtactiviteiten. Uitgangspunt is en blijft overigens dat de opleidingen CEA proactief informeren over belangrijke veranderingen en ontwikkelingen die impact kunnen hebben op de borging van de eindtermen. Verder moeten opleidingen incidenten direct bij CEA melden.

In 2025 voert CEA met alle AA-opleidingen een voortgangsgesprek. Dit heeft een enigszins andere opzet dan de beleidsgesprekken of voortgangsgesprekken die in het verleden plaatsvonden: hiermee operationaliseren wij onze toezichtstrategie verder. De gesprekken vinden plaats ten kantore van de CEA. Bij deze voortgangsgesprekken zal, naast algemene ontwikkelingen, ook wordt ingezoomd op de implementatie van de eindtermen inzake duurzaamheid en de lopende en voorgenomen onderwijsinnovaties. Daarnaast kunnen nog gesprekken plaatsvinden met RA-opleidingen, indien het risicogerichte toezicht hier aanleiding voor geeft. In het najaar leveren alle opleidingen weer de jaarlijkse basisset van informatie aan. De basisset is in 2024 ten opzichte van 2023 licht gewijzigd en kent een bredere uitvraag: CEA evalueert de aangeleverde basissets steeds en past de nieuwe basisset waar nodig aan op de actuele ontwikkelingen in het vakgebied en op onderwijskundige ontwikkelingen. Gedurende het jaar zijn er bestuurlijke overleggen met de vertegenwoordigende gremia van de opleidingen.

De implementatie van de EU-duurzaamheidsrichtlijn en de impact daarop in het onderwijs maakt dat CEA structureel extra inzet nodig heeft voor het toezicht hierop. Dit leidt tot structurele meerkosten die door de minister van Financiën zijn geaccordeerd.

De uitkomsten van de gesprekken, de basisset van informatie en eventuele meldingen van incidenten vormen input voor de herijking van de risicoanalyse in het najaar van 2025 en actualisering van het meerjarentoezichtplan respectievelijk de vaststelling van het jaarplan 2026. Daarin worden ook de uitkomsten van de gesprekken met stakeholders en monitoring van ontwikkelingen in de beroepspraktijk en het hoger onderwijs meegenomen. Eind 2025 stelt CEA ook de begroting voor het jaar 2027 op.

Zoals gebruikelijk rondt CEA het eerste halfjaar van 2025 het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen van het afgelopen jaar af. Dan start ook weer het reguliere toezicht op de eindtermen van de praktijkopleiding 2025. Ook vindt begin 2025 het toezicht plaats op het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid in 2024 door de NBA.

Een belangrijk project in 2025 is de herziening van de eindtermen. In 2023 heeft CEA hiervoor voorbereidingen gedaan, onder ander door het samenstellen van een werkgroep met relevante stakeholders. In 2024 heeft een brede verkenning plaatsgehad door een kerngroep herziening eindtermen op basis waarvan eind 2024 een consultatiedocument is opgesteld. In 2025 zal dit leiden tot een framework op basis waarvan de eindtermen zullen worden herzien, na vaststelling van de verordening op de beroepsprofielen medio 2025 door NBA. Ook zullen de experimenten bij de opleidingen nauwlettend gevolgd worden en zullen de uitkomsten hiervan, waar mogelijk, meegenomen worden als input voor het project herziening eindtermen.

De commissie heeft de evaluatie van haar eigen functioneren en dat van het bureau in het najaar van 2024 uitgevoerd. Daaruit zijn geen zwaarwegende zaken naar voren gekomen. Wel heeft de commissie besloten om in 2025 een training te volgen om haar toezichthoudende taken nog beter te kunnen uitvoeren.

Mogelijkerwijs kan de uitspraak van het beroep inzake het Wob verzoek uit 2022 extra juridische kosten met zich meebrengen in 2025, naast een mogelijk beroep op de capaciteit van het bureau. Dat geldt eveneens voor een eind 2024 gedaan WOO-verzoek.

Begroting 2025

De begroting 2025 van de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding is vastgesteld in de vergadering van 13 december 2023. Op 27 februari 2024 heeft CEA de instemming van de minister van Financiën met de begroting 2025 ontvangen. De begroting 2026 wordt na vaststelling van dit jaarverslag opgesteld en ter instemming aan de minister van Financiën voorgelegd.

	Begroting 2025
Baten	
<i>Doorbelasting aan NBA</i>	<i>1.140.540</i>
Totaal baten	1.140.540
Lasten	
Doorbelaste personeelskosten	677.640
Doorbelaste kantoorkosten	166.635
Overige (doorbelaste) bureaunkosten	33.040
<i>Totaal bureaunkosten</i>	<i>877.315</i>
<i>Commissiekosten</i>	
Vacatiegelden commissieleden	106.000
Reis- en verblijfkosten	5.000
Training en ontwikkeling	12.500
<i>Totaal commissiekosten</i>	<i>123.500</i>
<i>Overige lasten</i>	
Uitbesteding werkzaamheden	67.000
Vergoeding subcommissies	10.715
Vergaderkosten	5.360
Advieskosten	32.850
Overige kosten	23.800
<i>Totaal overige lasten</i>	<i>139.725</i>
Totaal lasten	1.140.540
Saldo baten minus lasten	0

Hoofddorp, 26 februari 2025

Mevr. mr. H.G.M. van
Oldeniel
Voorzitter

Dhr. M. van Giessen AA
Vicevoorzitter

Dhr. prof. dr. O.P.G. Bik RA
Lid

Dhr. prof. dr. A.J. Brouwer RA
Lid

Mevr. J. de Groot MSc RA
Lid

Dhr. H.D. Rijkse AA
Lid

Mevr. E.M. van der Velden AA
Lid

Jaarrekening 2024

Balans

	2024	2023		2024	2023
	€	€		€	€
Activa			Passiva		
Vorderingen	1.870	376	1 Kortlopende schulden	198.811	328.874
Bank	196.940	328.498	2		
	<hr/>	<hr/>		<hr/>	<hr/>
	198.811	328.874		198.811	328.874
	<hr/>	<hr/>		<hr/>	<hr/>

Staat van baten en lasten

	1-1-2024 t/m 31-12-2024 €	1-1-2023 t/m 31-12-2023 €	Begroting 2024 €
Baten			
Bijdrage beroepsorganisatie	989.027	795.175	970.675
Rentebaten	1.871	2.610	0
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal baten	990.898	797.785	970.675
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Lasten			
Bureaunkosten	757.508	671.040	724.100
Commissiekosten	115.948	94.653	112.000
Overige lasten	117.442	32.092	134.575
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal lasten	990.898	797.785	970.675
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Saldo van baten en lasten	0	0	0
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

TOELICHTING

Algemeen

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan zonder rechtspersoonlijkheid. De taken van de commissie zijn geregeld in de Wet op het accountantsberoep en omvatten:

- het vaststellen van de eindtermen voor de accountantsopleidingen in Nederland;
- het aanwijzen van de opleidingen die het theoretisch deel van de accountantsopleiding geheel of gedeeltelijk verzorgen, voor zover deze opleidingen niet zijn geaccrediteerd overeenkomstig de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;
- het toetsen van de praktijkopleiding aan de mate waarin wordt voldaan aan de eindtermen;
- het toezien of bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's door de NBA en in de voor de verklaring van vakbekwaamheid wettelijk verplichte examens van de NBA de Nederlandse eindtermen in voldoende mate zijn geborgd.

Het boekjaar 2024 loopt van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024. Als vergelijkende cijfers zijn de gegevens van het boekjaar 2023 opgenomen.

De minister van Financiën heeft, overeenkomstig artikel 53, lid 2 van de Wab, op 31 mei 2023 ingestemd met de oorspronkelijke begroting 2024 van CEA. In de toelichting per post van de staat van baten en lasten worden de cijfers over 2024 zowel geanalyseerd ten opzichte van de begrote bedragen van 2024 als de werkelijke bedragen van 2023.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. De in de jaarrekening verantwoorde bureaunkosten betreffen voornamelijk de door de NBA doorbelaste kosten voor:

- de medewerkers van het secretariaat (brutosalarissen, sociale lasten, pensioenlasten, reiskosten) verhoogd met een opslag voor HRM en de kosten van opleidingen;
- huur, werkplekkosten en kosten salarisadministratie per medewerker;
- andere diensten zoals catering, porti, mobiele telefoon, parkeerkosten, beheer website en licenties voor gebruik van een documentmanagementsysteem en een elektronische vergadertool.

Balans op 31 december

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
ACTIVA		
<u>(1) Vorderingen</u>		
Nog te ontvangen rentebaten over boekjaar	1.871	376
	<hr/>	<hr/>
Totaal vorderingen per 31 december	1.871	376
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Betreft de rentebaten over het boekjaar van de zakelijke spaarrekening die de commissie bij de ING Bank N.V. aanhoudt.

(2) Bank

Betaalrekening	68.795	110.729
Spaarrekening	128.145	217.769
	<hr/>	<hr/>
Totaal banksaldi per 31 december	196.940	328.498
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De commissie beschikt regelmatig over overtollige liquide middelen, zijnde het verschil tussen de ontvangen voorschotten van de beroepsorganisatie in de bijdrage van de lasten van CEA en de betaalde lasten. De overtollige liquide middelen worden tijdelijk op een zakelijke spaarrekening gezet. Het saldo per 31 december 2024 betreft het verschil tussen de van de NBA ontvangen voorschotten en de lasten over 2024 en de verplichting voor vakantiedagen. Dit saldo is gedaald door de hogere voorschotbedragen vanuit NBA en de hogere kosten over 2024.

PASSIVA

	31-12-2024€	31-12-2023€
<u>(3) Kortlopende schulden</u>		
Verschuldigd aan beroepsorganisatie over het boekjaar	147.102	305.301
Verplichtingen uit hoofde van vakantiedagen	21.532	15.065
Nog te ontvangen facturen	24.193	3.543
Nog te betalen vacatiegelden en reiskosten	5.956	4.939
Nog te betalen bedragen	27	26
	<hr/>	<hr/>
Totaal per 31 december	198.810	328.874
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De verplichtingen uit hoofde van vakantiedagen omvatten de per 31 december nog niet opgenomen vakantiedagen van de bureaumedewerkers. Deze post is circa 6,5k hoger dan in 2023 doordat in 2024 minder vakantiedagen opgenomen zijn.

	31-12-2024 €	31-12-2023 €
Verschuldigd aan beroepsorganisatie over het boekjaar		
Het verloop van de post was als volgt:		
Saldo verschuldigd op 1 januari	305.301	236.624
Betaling	(305.301)	(236.621)
Bijdrage in de lasten van het boekjaar	(989.027)	(795.175)
Ontvangen voorschotbijdragen	970.675	943.000
Eindafrekening bureaunkosten	(60)	(11.439)
Nog te betalen bureaunkosten	165.514	168.915
	<hr/>	<hr/>
Saldo op 31 december	147.102	305.301
	<hr/>	<hr/>

Het verschil in kortlopende schulden met 2023 wordt vooral verklaard doordat de begroting in 2024 is overschreden. Hierdoor is het verschil tussen de in rekening gebrachte voorschotbijdragen aan de NBA en de werkelijke lasten lager dan in 2023, toen sprake was van een onderschrijding van de begroting. De afrekening van de bureaunkosten viel in 2023 lager uit dan in 2024. De afrekening van CEA met de NBA vindt uiteindelijk plaats op basis van de werkelijke lasten. Per 31 december 2024 is ruim 18k te weinig in rekening gebracht aan de beroepsorganisatie, in 2023 bedroeg dat 127k te veel.

Staat van baten en lasten over 2024

	1-1-2024 t/m 31-12-2024 €	1-1-2023 t/m 31-12-2023 €	Begroting 2024 €
--	------------------------------------	------------------------------------	------------------------

BATEN

(5) Bijdrage beroepsorganisatie

Wettelijk is bepaald dat de lasten van de commissie worden gedragen door de Nederlandse beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

Totaal bijdrage beroepsorganisatie	990.898	795.175	970.675
------------------------------------	---------	---------	---------

De bijdrage van de beroepsorganisatie is gelijk aan de totale lasten van de commissie minus de ontvangen rentebaten. De bijdrage is circa 196k hoger dan in 2023 en circa 18k boven de begroting. De verklaring hiervoor is te vinden bij de toelichting op de ontwikkeling van de verschillende kostenposten hieronder.

LASTEN

(6) Bureaukosten

Doorbelaste personeelskosten	607.711	528.291	564.342
Doorbelaste kantoorkosten	129.302	108.942	129.000
Overige (doorbelaste) bureaukosten	20.495	33.807	30.758
Totaal bureaukosten CEA	757.508	671.040	724.100

De bureaukosten bevatten de door de NBA doorberekende werkelijke personeelskosten van de bureaumedewerkers, inclusief een opslag voor HRM-diensten. De personeelskosten zijn ruim 43k hoger dan begroot en 79k hoger dan vorig jaar. De overschrijding ten opzichte van de begroting en de realisatie komt doordat de indexatie circa 1,5% hoger is uitgevallen dan begroot: inflatie en periodieke indexeringen hebben deze hogere indexatie veroorzaakt. Ook ligt, ingegeven door de arbeidsmarktkrapte het salarisoniveau van de nieuw aangetrokken medewerkers boven het ingeschatte niveau van de vacatures. Tenslotte zijn de nieuwe medewerkers voor een groter aantal uren werkzaam, ingegeven door het takenpakket van CEA.

De doorbelaste kantoorkosten zijn de kosten voor huur en werkplekken van de bureaumedewerkers, zoals die door de NBA zijn doorbelast. Deze zijn berekend als een vast bedrag per medewerker. De kosten zijn afgerond conform de begroting. De kosten zijn in 2024 20k hoger doordat over 2024 de bezetting van het bureau hoger was.

De overige bureaukosten betreffen de kosten voor het gebruik van een documentmanagementsysteem en een vergadertool, hosting van onze website www.cea.nl, catering, parkeren, porti, mobiele telefonie en opleidingen van medewerkers. Deze kosten worden grotendeels door de NBA aan CEA doorberekend en deels door CEA zelf ingekocht. De kosten liggen 10k lager dan begroot en 13k lager dan

vorig jaar. Dit komt vooral doordat ten opzichte van de begroting circa 8k minder is besteed aan opleidingen in 2024 dan begroot en 5k minder kosten zijn gemaakt voor automatisering en telefonie. Binnen het bureau is 3k meer besteed aan teambuilding door een drietal nieuwe personeelsleden.

	1-1-2024 t/m 31-12-2024 €	1-1-2023 t/m 31-12-2023 €	Begroting 2024 €
--	------------------------------------	------------------------------------	------------------------

(7) Commissiekosten

Vacatiegelden commissieleden	104.822	89.723	97.000
Reis- en verblijfkosten	8.877	4.930	5.000
Training en ontwikkeling	5.250	-	10.000
Totaal	115.948	94.653	112.000

De commissiekosten zijn 4k boven de begroting, en 21k hoger dan vorig jaar. De overschrijding ten opzichte van de begroting is het gevolg van het eerder aantrekken van een nieuw commissielid, waardoor de commissie 6 maanden een commissielid extra heeft gehad en een extra vergadering. De kosten voor training en ontwikkeling zijn achtergebleven ten opzichte van de begroting door de drukke activiteiten inzake de herziening van de eindtermen. De in 2024 hogere kosten ten opzichte van 2023 zijn vooral gelegen in het feit dat de vacatiegeldvergoeding is aangepast, een extra commissievergadering is gehouden en activiteiten rondom herziening van de eindtermen zijn verricht.

De tijdsbesteding van de uitgevoerde activiteiten in 2024 zijn hieronder samengevat:

	Werkelijk 2024		Begroting 2024		Werkelijk 2023	
	Vrz	Leden	Vrz	Leden	Vrz	Leden
Commissievergaderingen, incl. strategiedag	11,00	69,00	13,00	78,00	18,00	88,00
Stakeholdermanagement	8,50	5,50	18,00	28,00	10,50	6,00
Bureaumanagement	6,00	-	8,00	-	4,00	2,00
Vaststellen/onderhoud eindtermen ¹	14,00	79,00	-	-	4,00	14,50
Doorlopend toezicht eindtermen theoretische opleidingen	9,50	12,50	24,00	43,00	19,00	33,00
Doorlopend toezicht eindtermen praktijkopleiding	1,50	7,00	6,00	12,00	2,75	4,50
Toezicht op afgeven verklaringen van vakbekwaamheid ²	-	-	-	-	0	0
Overige activiteiten	14,00	25,50	4,00	4,00	13,00	11,75
Totaal aantal dagdelen	64,50	198,50	73,00	165,00	69,25	159,75

De werkelijke tijdsbesteding van de commissievergaderingen is 25 dagdelen hoger dan de begroting. Allereerst is de vervanging van een commissielid eerder ingezet, waardoor 6 maanden de commissie uit 8 leden heeft bestaan, waar dat er normaliter 7 zijn. Het vaststellen en het onderhoud van de eindtermen kent een hogere tijdsbesteding dan begroot: het project om te komen tot herziening van de eindtermen is hier de oorzaak

¹ Betreft voornamelijk het project herziening eindtermen.

² Vond plaats tijdens reguliere commissievergaderingen.

van, evenals de implementatie van de CSRD-wetgeving, die ook in de eindtermen tot uitdrukking dient te komen. Doordat begin 2025 met alle stakeholders over de herziening van de eindtermen wordt gesproken, zijn reguliere stakeholdersoverleggen verplaatst, met minder tijdbesteding in 2024 tot gevolg. Het doorlopend toezicht is overigens op efficiënte wijze uitgevoerd waardoor de besteding lager kon uitvallen.

	1-1-2024 t/m 31-12-2024 €	1-1-2023 t/m 31-12-2023 €	Begroting 2024 €
(8) Overige lasten			
Uitbesteding werkzaamheden	74.716	18.943	64.700
Advieskosten	20.155	587	31.050
Vergoeding subcommissies	954	2.876	10.350
Vergaderkosten	7.552	2.570	5.175
Overige kosten	14.065	7.117	23.300
Totaal	117.442	32.093	134.475

De overige lasten blijven 17k beneden de begroting. Dit komt vooral doordat de begrote kosten ad 31k voor juridische bijstand 11k lager is uitgevallen. de Wob-beroepsprocedure heeft in hoger beroep in 2024 tot een uitspraak geleid, daar tegenover staat dat met het aantrekken van een Governance officer in 2024 meer juridische zaken binnen het bureau kunnen worden opgepakt. De kosten voor het herzien van de eindtermen, opgenomen onder uitbesteding werkzaamheden zijn 10k hoger dan begroot doordat in 2024 een uitgebreide verkenning van het onderwijsraamwerk heeft plaatsgevonden. De vergoeding voor subcommissies is 9k lager doordat alleen inzake de CSRD wetgeving de redactieraad eenmalig bijeen is geweest. In 2025 en 2026 zal verder gewerkt worden aan het herzien van de eindtermen.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Het ministerie van Financiën heeft een overeenkomst van dienstverlening afgesloten voor onbepaalde tijd met NBA. Hierin is overeengekomen dat NBA medewerkers en faciliteiten ter beschikking stelt voor het beheer van het CEA secretariaat en de ondersteuning. De kosten hiervan brengt NBA in rekening bij CEA en zijn verantwoord onder bureaunkosten. De overeenkomst kent een opzegtermijn van 12 maanden. CEA brengt jaarlijks de kosten van alle door haar verrichtte werkzaamheden, conform de goedgekeurde begroting krachtens artikel 53, lid 1 in rekening bij NBA.

WNT-verantwoording 2024 Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

Voor de WNT-verantwoording van de commissieleden en de secretaris van CEA wordt verwezen naar de WNT-verantwoording 2024 van het ministerie van Financiën in de Rijksverantwoording 2024.

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding te Hoofddorp gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven".

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de winst- en verliesrekening over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Verantwoording;
- Verslag van werkzaamheden;
- Vooruitblik en begroting 2024;
- Bijlage 1 Overzicht (nevenfuncties) CEA;
- Bijlage 2 Samenstelling subcommissie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Commissie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van werkzaamheden en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 “Organisatie zonder winststreven”.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Commissie voor de jaarrekening

De Commissie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Commissie afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Commissie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Commissie het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De Commissie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Commissie;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Commissie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Commissie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Commissie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 26 februari 2025

Share Impact Audit & Assurance B.V.

Was getekend,

M. Boelrijk-Doerga RA

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht (neven)functies CEA

Mevr. mr. H.G.M. van Oldeniel, voorzitter

- Vicevoorzitter Raad van Commissarissen Twence
- Lid Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
- Lid raad van toezicht ROC van Twente (per 1-1-2024)
- Lid onafhankelijke adviescommissie regiodeal S3H (per 1 oktober 2024)

Dhr. prof. dr. Olof Bik RA, lid

- Hoogleraar Audit & Assurance Rijksuniversiteit Groningen
- Eigenaar en directeur Olof Bik B.V. (personal holding)

Dhr. prof. dr. A.J. Brouwer RA, lid

- Partner PricewaterhouseCoopers (middels BV)
- Hoogleraar Externe Verslaggeving Vrije Universiteit Amsterdam
- Lid Corporate Reporting Policy Group Accountancy Europe
- Lid commissie Financiële Verslaggeving & Accountancy AFM
- Subject editor en redacteur van het Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie
- Raad-Plaatsvervanger, ondernemingskamer gerechtshof Amsterdam

Mevr. drs. E. van Caspel RA, lid en plaatsvervangend voorzitter

- Accountdirecteur OCW, SZW en VWS bij de Auditdienst Rijk (ADR)

Dhr. M. van Giessen AA, lid

- Accountant/Directeur-groootaandeelhouder IJburg Accountants & Adviseurs B.V. (d.m.v. persoonlijke holding, te weten Toncob Holding B.V.)
- Externe accountant/plaatsvervangend Compliance Officer/plaatsvervangend kwaliteitsbepaler/lid dagelijks bestuur Stichting Audit Only
- Docent en examiner Hogeschool Markus Verbeek Praehop
- Kwaliteitstoetsers Raad van Toezicht bij Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

Mevr. J. de Groot MSc RA

- Partner Audit & Assurance BDO
- Lid ouderraad Basisschool De Zandbloem

Dhr. H.D. Rijkse AA, lid

- Adviseur maatschap "Rijkse accountants & adviseurs" (middels BV)
- Directeur Tax Pax Beheer BV (personal holding)
- Bestuurslid/penningmeester Roosevelt Foundation, Middelburg
- Voorzitter stichting NOVAK
- Bestuurslid afdeling Zuid NBA
- Voorzitter Stichting Hendrick Avercamp, Middelburg
- Bestuurslid Stichting Bevrijding Zeeland 80 jaar

Mevr. E.M. van der Velden AA, lid

- Adviseur/trainer Kriton
- Lid Accountantskamer
- Lid Vakgroep COMPact bij Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

Bijlage 2 Samenstelling subcommissies

Redactieraad

Naam	Functie/achtergrond
Dhr. prof. dr. P.W.A. Eimers RA (voorzitter)	Partner EY en hoogleraar Audit & Assurance bij de VU
Dhr. dr. R.M.M. Bertrand RA RC RO CFE CIA CPC	Universitair hoofddocent bij de Nederlandse Militaire Academie en docent ICAIS bij Maastricht University
Dhr. drs. R.A.A.M. Cobussen RA	Vennoot Konings & Meeuwissen Accountants, docent Audit & Assurance MVP en hbo A&A en actief als externe beoordelaar en examiner van de praktijkopleiding
Mw mr. I. Takke-Horn	Docent fiscaliteit HAN en eigenaar fiscaal adviesbureau
Mw drs. P.M.G. Tijmstra RA	Director Transformation NBA en change agent PWC
Mw M. Westra RA	Eigenaar Podium Academy Kerngroep lid en docent Nyenrode Business Universiteit Voorzitter NBA Young Profs

Kerngroep herziening eindtermen

Naam	Functie/achtergrond
Dhr. J. Waals RA (voorzitter)	Oud partner EY,
Dhr. P van Belkom AA	Zelfstandig MKB-accountant, lid RPO, docent en eindverantwoordelijke post hbo opleiding MKB AA Fontys Hogeschool
Dhr. prof. dr. P.W.A. Eimers RA (voorzitter)	Partner EY en hoogleraar Audit & Assurance bij de VU
Dhr. A. Egas AA	Openbaar Accountant en innovatiemanager Aaff
Dhr. F. van Halteren AA MFSME	Senior Accountant Bol Adviseurs
Mw. C van der Heide-Ruigrok	Landelijk vaktechnisch coördinator bij de corporate dienst vaktechniek van de belastingdienst
Mw. F. van der Hoek EMA RA	Docent en opleidingsdirecteur Executive Master of Accountancy
Dhr. J. Kowalczyk RA RC	Financial Controller AON Group Nederland B.V.
Mw. A. Peelen RA	Learning & Development Lead Deloitte North & South Europe en voorzitter stagebestuur Deloitte.
Mw. M. van der Sluijs RA	Docent en voorzitter curriculumcommissie Avans Hogeschool, lid bestuur AC-Scholenoverleg
Mw. A. Wansink AA	Beleidsadviseur opleiding & training bij de Jong & Laan.